

კიბერუსაფრთხოება გენდერულ ჭრილში: კიბერდანაშაულის დიფერენციული ზეგავლენის ანალიზი

ანი მოსიაშვილი

რედაქტორი: ელენე ცაცუა

აბსტრაქტი

ნაშრომი განიხილავს კიბერდანაშაულისა და კიბერუსაფრთხოების ინციდენტების გენდერულ ზემოქმედებას, აღწერს თუ როგორ განსხვავდება ინდივიდების გამოცდილება გენდერული იდენტობის მიხედვით. ფსიქოლოგიური, სოციალური და ეკონომიკური განზომილებების ანალიზით, ავლენს უნიკალურ დაუცველობას და შედეგებს მამაკაცებისთვის, ქალებისთვის და არაბინარული პირებისთვის კიბერუსაფრთხოებაში. გენდერებში კიბერ საფრთხეებისა და რეაგირების დიფერენციალური გამოვლინების გაგებით, ნაშრომი მიზნად ისახავს გენდერული სპეციფიკური რისკების შერბილების სტრატეგიების ინფორმირებას და კიბერუსაფრთხოების ჩარჩოებში ინკლუზიურობისა და მდგრადობის ხელშეწყობას. ნაშრომის დასკვნების გავრცელება ხელს შეუწყობს გენდერული თანასწორობისა და ინკლუზიურობის განვითარებას კიბერუსაფრთხოების სფეროში.

შესავალი

ტექნოლოგიის სწრაფმა განვითარებამ მრავალი სარგებელი მოიტანა, მაგრამ ასევე კიბერდანაშაულის ზრდა გამოიწვია. კიბერდანაშაული სხვადასხვა სქესის პირებზე სხვადასხვანაირად მოქმედებს, ხშირად არსებულ უთანასწორობებს აუარესებს. ნაშრომი აღწერს კიბერდანაშაულისა და კიბერუსაფრთხოების ინციდენტების გენდერულ გავლენებს, ასახავს იმას თუ როგორ განიცდიან ამ საკითხს ქალები და მამაკაცები განსხვავებულად და მიუთითებს ფსიქოლოგიურ, სოციალურ და ეკონომიკურ შედეგებზე.

კიბერდანაშაულის გენდერული ზეგავლენები: ფსიქოლოგიური შედეგები

კიბერდანაშაული მსხვერპლებზე ღრმა ფსიქოლოგიურ გავლენას ახდენს, რაც ქალების შემთხვევაში ხშირად უფრო მძიმე შედეგებით ვლინდება. “კიბერდადევენება” (Cyberstalking - დადევენება ონლაინ სივრცეში როდესაც კიბერკრიმინალი იყენებს ელფოსტას, პირდაპირ შეტყობინებებს ან სხვა ელექტრონულ საშუალებებს პიროვნების შევიწროების, დაშინების ან ფიზიკური ზიანის მიყენების დასამუქრებლად). ის სხვადასხვა ფორმებს იღებს, მათ შორის: პიროვნების ონლაინ აქტივობის ან ფიზიკური მდებარეობის თვალყურის დევნება. პიროვნების პირადობის მოპარვა ფინანსური სარგებლისთვის და კიბერბულინგი არის კიბერდანაშაულის გავრცელებული ფორმები, რომლის სამიზნეც არაპროპორციულად ქალია. 2017 წლის Pew Research Center-ის ანგარიშის მიხედვით, 18-დან 29 წლამდე ქალების 21% ონლაინ სექსუალურ შევიწროებას განიცდიდა, მაშინ როდესაც იგივე ასაკის მამაკაცებში ეს მაჩვენებელი 9% იყო. ასევე ქალები უფრო მეტად განიცდიან შფოთვის, დეპრესიასა და სხვა ფსიქიკური ჯანმრთელობის პრობლემებს ონლაინ შევიწროების გამო. Data & Society Research Institute-ის კვლევამ აჩვენა, რომ ონლაინ შევიწროების მსხვერპლი ქალების 53% ღელავდა თავის უსაფრთხოებაზე, მაშინ როდესაც მამაკაცებში ეს

მაჩვენებელი 35% იყო. ამ შიშმა შეიძლება გამოიწვიოს გრძელვადიანი ფსიქოლოგიური სტრესი და იმოქმედოს ქალების ონლაინ სივრცეში აქტივობებზე.

საყურადღებოა კანადელი მოზარდის ამანდა ტოდის შემთხვევა, რომელიც იყო კიბერბულინგის და ონლაინ სექსუალური ექსპლუატაციის მსხვერპლი, რაც ადასტურებს კიბერდანაშაულის მძიმე ფსიქოლოგიურ გავლენებს. უცნობი პირი მისგან კომპრომეტირებული ფოტოს მიღების შემდეგ, გამუდმებით ავიწროებდა ამანდას, რამაც ძლიერი დეპრესია და შფოთვა გამოიწვია. საბოლოოდ, ამ სტრესის ფონზე, ამანდა ტოდმა ტრაგიკული თვითმკვლელობით დაასრულა სიცოცხლე 2012 წელს. ამანდას ისტორია ხაზს უსვამს იმ მძიმე ფსიქოლოგიურ გავლენას, რომელიც შეიძლება ჰქონდეს კიბერდანაშაულს, განსაკუთრებით ახალგაზრდა ქალებზე.

კიდევ ერთი მაგალითია ფემინისტი მედია კრიტიკოსის ანიტა სარქეზიანის შემთხვევა, რომელმაც განიცადა ინტენსიური ონლაინ შევიწროება ვიდეოსერვის დასაფინანსებლად Kickstarter კამპანიის დაწყების შემდეგ, რომელიც იკვლევდა სექსისტურ ტროპებს ვიდეო თამაშებში. სარქეზიანს დაემუქრნენ სიცოცხლის მოსპობითა და გაუპატიურებით, რამაც აიძულა საკუთარი უსაფრთხოებისთვის დროებით დაეტოვებინა სახლი. ამ შევიწროების ფსიქოლოგიური ზეგავლენა ძალიან მძიმე იყო და მსხვერპლში უზარმაზარი სტრესი და შფოთვა გამოიწვია.

გარდა ამისა, კაროლინ კრიადო პერესის, ბრიტანელი ფემინისტი კამპანიერი, ისტორიაც მიუთითებს ონლაინ მუქარების ფსიქოლოგიურ გავლენაზე. ბრიტანულ ბანკნოტებზე ქალის გამოსახვის კამპანიის წარმატებით ჩატარების შემდეგ, პერესმა მიიღო შეურაცხყოფების და მუქარების წერილები ტვიტერზე, რაც მოიცავდა გაუპატიურების და მკვლელობის მუქარებს. პერესისთვის ეს ყოველივე მძიმე ემოციური სტრესის და შფოთვის მიზეზი გახდა .

სოციალური შედეგები:

კიბერდანაშაულის სოციალური გავლენები ასევე სქესზეა დამოკიდებული. კიბერდანაშაულის შედეგად ქალები ხშირად ხვდებიან რეპუტაციის შელახვისა და სოციალურ იზოლაციის მსხვერპლნი. მაგალითად, ინტიმური სურათების უნებართვოდ გავრცელება, ასევე ცნობილი როგორც "შურისძიების პორნო" ("revenge porn") რაც გულისხმობს შურისძიებისთვის გავრცელებულ ინტიმურ მასალას და ის ძირითადად მიზანში ქალებს იღებს. Cyber Civil Rights Initiative-ის კვლევის მიხედვით, შურისძიების პორნოს მსხვერპლთა 90% ქალები არიან.

ამ სოციალურმა სტიგმამ შეიძლება გამოიწვიოს მსხვერპლის საზოგადოებიდან იზოლირება. ქალები შეიძლება ჩამოშორდნენ ონლაინ აქტივობებს, რაც მათ ციფრულ თანადგომას და პროფესიულ და სოციალურ შესაძლებლობებს შეზღუდავს. ამ უკანასკნელმა შეზღუდვებმა შეიძლება ხელი შეუშალოს მათ წვდომას ინფორმაციაზე, მხარდაჭერის ქსელებზე და სამუშაო შესაძლებლობებზე, რაც უფრო მეტად აძლიერებს გენდერულ უთანასწორობებს.

განვიხილოთ იესიკა ლოგანის, 18 წლის ოჰაიოელი გოგონას, შემთხვევა, რომელიც გახდა შურისძიების მიზნით გავრცელებული ინტიმური კადრების მსხვერპლი, როდესაც მისმა ყოფილმა შეყვარებულმა გაავრცელა მსხვერპლის პირადი ფოტოები. იესიკა განიცდიდა მუდმივ შევიწროებას და სოციალურ იზოლირებას თანატოლების მხრიდან, რამაც იგი

საბოლოოდ საკუთარ ცხოვრების ხელყოფამდე მიიყვანა. იესიკას შემთხვევა აჩვენებს კიბერდანაშაულის სოციალური შედეგების დამლუპველ ზეგავლენას ქალებზე.

კიდევ ერთი მაგალითია ბრიტანელი ბიზნესმენის ჯინა მილერის საქმე, რომელიც სასამართლოში ედავებოდა გაერთიანებულ სამეფოს Brexit-ის (ბრიტანეთის მიერ ევროკავშირის დატოვების) საკითხზე. მილერმა ამ ქმედების პასუხად მიიღო უზარმაზარი ონლაინ შევიწროება და არაერთი მუქარა, რომელიც მოიცავდა რასისტულ და სექსისტურ აქცენტებს. მასზე ხორციელდებოდა ინტენსიური სოციალური ზეწოლა, მისი პიროვნებისა და მოტივების შეურაცხყოფა, რამაც ჯინა მილერის სოციალური იზოლაცია და რეპუტაციის შელახვა გამოიწვია.

მაღალა იუსაფზაის, პაკისტანელი განათლების აქტივისტის, ისტორიაც მიუთითებს ონლაინ შევიწროების სოციალურ შედეგებზე. მაღალა იყო თალიბანის სამიზნე და განიცდიდა მძიმე ონლაინ შევიწროებას, რადგან იბრძოდა გოგონების განათლების უფლებებისთვის. მიუხედავად იმისა, რომ ის გადაურჩა მკვლელობის მცდელობას, კვლავაც გრძელდება მუდმივი ონლაინ მუქარა და შევიწროება მაღალას მისამართით, რაც უარყოფითად აისახება მის სოციალურ ინტერაქციებზე და საჯარო ჩართულობებზე.

ეკონომიკური შედეგები:

კიბერდანაშაული შეიძლება მნიშვნელოვან ეკონომიკურ ზეგავლენას ახდენდეს ინდივიდებზე, ქალების შემთხვევაში კი ეს ვლინდება უფრო დიდი ფინანსური დანაკარგებით. ქალები უფრო მეტად განიცდიან ფინანსურ თაღლითობას და პირადი ინფორმაციის გამოძალვას. Federal Trade Commission-ის (FTC) ანგარიშის მიხედვით, ქალები 2020 წელს 26%-ით უფრო მეტად იტყობინებოდნენ პირადი ინფორმაციის ქურდობის შესახებ, ვიდრე მამაკაცები.

კიბერდანაშაულის ეკონომიკური ზეგავლენა ქალებისთვის შეიძლება მძიმე იყოს, განსაკუთრებით იმათთვის, ვინც შეზღუდული ფინანსური რესურსებით ცხოვრობს. პირადი ინფორმაციის ქურდობით გამოწვეული ფინანსური დანაკარგები, როგორცაა იურიდიული დანახარჯები და კრედიტის აღდგენის სერვისები, შეიძლება მნიშვნელოვანად დიდი იყოს. გარდა ამისა, ქალები უფრო ხშირად მუშაობენ დაბალშემოსავლიან სამუშაოებზე და აქვთ ნაკლები დანაზოგები, რაც კიდევ უფრო ართულებს მათი ფინანსური მდგომარეობის დასტაბილურებას კიბერდანაშაულის ინციდენტების შემდეგ.

ზემოთხსენებული კიბერ-დანაშაულების შედეგად მიყენებული ზიანის სიმძიმეს კარგად ასახავს ნიუ-იორკელი მარტოხელა დედის მარიას შემთხვევა, რომელიც გახდა ფიშინგის თაღლითობის მსხვერპლი, რამაც მისი დანაზოგების ანგარიშის გათეთრება გამოიწვია. მარიამ რამდენიმე სამუშაო დაიწყო, რათა ფინანსურად აღდგენილიყო, განიცდიდა იმ ინციდენტით გამოწვეული სტრესსა და შფოთვის. მისი გამოცდილება მიუთითებს იმ მნიშვნელოვან ეკონომიკურ ტვირთზე, რომელიც შეიძლება ჰქონდეს კიბერდანაშაულს, განსაკუთრებით შეზღუდული ფინანსური რესურსების მქონე ქალებისთვის.

ამის კიდევ ერთი მაგალითია ჯადა, კალიფორნიის ახალგაზრდა პროფესიონალის, შემთხვევა, რომელმაც დაკარგა თავისი პირადი ინფორმაცია სამუშაო ადგილის მონაცემთა ბაზის გატეხვის შედეგად. ამის შედეგად ჯადას საბანკო ანგარიში მნიშვნელოვნად დაზიანდა და მან დახარჯა ათასობით დოლარი და უსასრულო საათები თავისი

ფინანსური მდგომარეობის აღსადგენად. ინციდენტმა დააყოვნა მისი სახლის ყიდვის გეგმაც და მნიშვნელოვანი ფინანსური თუ ემოციური ზეწოლა გამოიწვია.

აღისის, ტეხასელი მცირე ბიზნესის მფლობელის, ისტორიაც მიუთითებს კიბერთაღლითობის ზეგავლენაზე. ჰაკერებმა გაავრცელეს მისი ბიზნეს ფაილები და მოითხოვეს დიდი გამოსასყიდი მათ გამოსახსნელად. აღისმა განიცადა მნიშვნელოვანი ფინანსური ზარალი ბიზნესის ოპერაციების შეფერხების და სისტემების აღდგენის ხარჯების გამო. კიბერთაღლითობის ეკონომიკური ზეგავლენა იყო მნიშვნელოვანად საზიანო და მისი ბიზნესის სიცოცხლისუნარიანობა დააყენა საფრთხის ქვეშ.

გენდერული უთანასწორობის განხილვა კიბერუსაფრთხოებაში

კიბერდანაშაულის გენდერული ზემოქმედების მოსაგვარებლად, აუცილებელია გენდერული თანასწორობისა და ინკლუზიურობის ხელშეწყობა კიბერუსაფრთხოების სფეროში. ეს გულისხმობს ქალთა წარმომადგენლობის გაზრდას კიბერუსაფრთხოების სფეროში, ცნობიერების ამაღლებას იმ კონკრეტული გამოწვევების შესახებ, რომლებსაც ქალები აწყდებიან ონლაინ, ასევე მიზნობრივი ინტერვენციების შემუშავებას კიბერდანაშაულის მსხვერპლ ქალთა მხარდასაჭერად.

გენდერული უთანასწორობის დაძლევა კიბერუსაფრთხოებაში

ქალების წახალისება კიბერუსაფრთხოებაში

ქალების რაოდენობის გაზრდა კიბერუსაფრთხოებაში მნიშვნელოვანია გენდერული უთანასწორობების დაძლევისთვის. ქალები ამჟამად შეადგენენ კიბერუსაფრთხოების სამუშაო ძალების მხოლოდ 24%-ს 2020 წლის (ISC)² კიბერუსაფრთხოების სამუშაო ძალის კვლევის მიხედვით. უფრო მეტი ქალის მოზიდვა კიბერუსაფრთხოების დარგებში მოიტანს მრავალფეროვან პერსპექტივებს და პრობლემის გადაჭრის გზებს.

ცნობიერების ამაღლება

გენდერული ზეგავლენების კიბერდანაშაულის შესახებ ცნობიერების ამაღლება მნიშვნელოვანია ქალთა ჩართულობის ხარჯზე. საჯარო ცნობიერების კამპანიებს აქვთ შესაძლებლობა ასწავლონ პირებს გენდერული რისკების შესახებ, რომლებიც ქალებს ონლაინ სივრცეში ხვდებათ და ხელი შეუწყონ უსაფრთხო ონლაინ პრაქტიკებს. უფრო მეტიც, სამართალდამცავი და იურიდიული პროფესიონალების ჩართულობას და მათ მიერ ცნობადობის ამაღლებას კიბერდანაშაულის გენდერულ ხასიათზე, შეუძლია გააუმჯობესოს მსხვერპლი ქალების მხარდაჭერა და დაცვა.

მიზნობრივი ჩარევები

გენდერული კიბერდანაშაულის მსხვერპლთათვის მიზნობრივი ჩარევების განხორციელება მნიშვნელოვანია. ეს შეიძლება მოიცავდეს სპეციალიზებული მხარდაჭერის სერვისებს, როგორც კონსულტაცია და იურიდიული დახმარების უზრუნველყოფა, რათა ქალებმა კიბერდანაშაულის ინციდენტებისგან სრული რეგენერაცია და ძალების აღდგენა შეძლონ. უფრო მეტიც, ონლაინ შევიწროებისა და შურისძიების მიზნით ინტიმური კადრების გავრცელების, წინააღმდეგ უფრო მკაცრი

იურიდიული დაცვის განხორციელებას, შეუძლია შეაჩეროს დამნაშავეები და მსხვერპლთათვის სამართლიანი გარემო შექმნას.

ლიტერატურა

1. Pew Research Center: [Online Harassment 2017 | Pew Research Center](#)
2. Data & Society Research Institute:
https://datasociety.net/pubs/ia/DataAndSociety_Online_Harassment_2016.pdf
3. Amanda Todd cyberbullying (The Guardian example):
<https://www.theguardian.com/world/2012/oct/15/amanda-todd-suicide-canada-bullying>
4. Anita Sarkeesian online harassment Kickstarter (BBC example):
<https://www.bbc.com/news/technology-29616197>
5. Caroline Criado Perez online threats (BBC example): <https://www.bbc.com/news/uk-23559605>
6. Gina Miller online abuse Brexit (The Guardian example):
<https://www.theguardian.com/politics/2016/nov/04/gina-miller-brexit-high-court-ruling-reaction>
7. Malala Yousafzai online threats (The Guardian example):
<https://www.theguardian.com/world/2012/oct/10/malala-yousafzai-pakistani-girl-shot-taliban>
8. Federal Trade Commission (FTC): <https://www.ftc.gov/news-events/press-releases/2021/02/ftc-releases-annual-summary-identity-theft-reports>
9. Women in CyberSecurity (WiCyS): <https://www.wicys.org/>
10. #MeToo movement: <https://metoomvmt.org/>
11. #NotYourPorn movement: <https://notyourporn.com/>
12. Cyber Civil Rights Initiative: <https://www.cybercivilrights.org/>
13. Safer Internet Program: <https://www.saferinternet.org/>
14. IIAfrica: <https://iiafrica.org/A-New-Era-for-Sustainability-iiAfrica's-reflections-from-International-Day-of-Women-and-Girls-In-Science>